

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 3. novembra 1928.

Telefon št. 2552.

STEV. 130.

Zadruga in davki.

Iz raznih vprašanj, dopisov, pa tudi pritožb, ki nam dohajajo v zadnjem času glede zadrug, sklepamo, da večina naših trgovcev ni na jasnem, kdaj so zadruga dolžne plačevati neposredne davke in katere zadruga so oproščene davka na poslovni promet.

Večina naših trgovcev je napačnega mnenja, da veljajo za presojo davčne dolžnosti še vedno določila bivšega avstrijskega zakona o osebnih davkih, ki so v bistvu obstajala v tem, da so gotovih davčnih ugodnosti glede neposrednih davkov deležne samo one zadruga, ki omejujejo svoj opravljeni obrat po pravilih in dejanski na svoje ude. Določila o davčnih ugodnostih po zakonu o osebnih davkih zadruga so se s členi 95, 96 in 98 srbskega zakona o kmetijskih in obrtnih zadrugah bistveno izpremenila. Po navedenih členih, razširjenih na celo državo s členom 41. finančnega zakona 1922/23, se zadruga, ki ne dele dobička, opraščajo davka in vseh doklad na delo, glavni in dohodek. To ugodnost uživajo zveze od najmanj 20 zadrug in njihove zadruga, ako i dotična zveza i njene zadruga po pravilih ne dele članom na združne deleže dividende, niti ne dajejo članom svojih upravnih in nadzornih odborov taničme, in povrh tega, ako se tudi njihov rezervni zakladi v nobenem slučaju ne morejo deliti med člane. Pri zadrugah torej za presojo vprašanja, ali so dolžne plačevati neposredne davke ne prihaja več vprašev, ali svoj obrat omejujejo na člane ali ne, ampak edino le, ako ne dele dobička in je ta zabrana v gornjem obsegu zavarovana po pravilih. Iz tega razloga so pritožbe, da so posamezne zadruga oproščene neposrednega davka, čeprav poslujejo tudi z nečlani, z davčnega stališča brezpredmetne.

Enaka določila vsebuje tudi novi davčni zakon o neposrednih davkih. Gre pa pri tem še dalje. V členu 84. določa posebne ugodnosti tudi za zadruga, ki razdeljujejo po svojih pravilih del presežka ali ves presežek med člane po razmerju poslovanja z zadruga. Pri takih zadrugah razdeljeni presežek ni zavezan neposrednemu davku pod pogojem, da zadruga razdeljuje blago samo članom, ne plačuje na deleže preko 6% obresti in daje vsem članom enake pravice, pa naj imajo kolikor koli deležev.

Nabavljalne zadruga državnih nameščencev so po novem zakonu oproščene neposrednega davka, ako so ustanovljene po zakonu z dne 5. decembra 1920. Po uredbi z dne 5. decembra 1920 smejo nabavljalne zadruga oddajati nabavljene potrebščine samo združnikom. Samo izjemo, to je, kadar je izvestnega blaga v združnem skladišču več, nego združniki po njem povprašujejo, sme upravni odbor to in tako blago oddajati tudi nezadrugnikom. V tem primeru nabavljalna zadruga tudi od prometa z nezadrugniki ne plača neposrednega davka, ampak edino davek na poslovni promet. Nabavljalne zadruga plačujejo torej davek na poslovni promet samo za promet, ki ga vrše s tem, da prodajajo svoje prebitke nečlanom.

Plačevanje davka na poslovni promet so poleg nabavljalnih zadrug z gornjo omejitvijo oproščene še kmetijske zadruga glede prometa lastnih proizvodov vseh strok kmetijstva, kmetijskih strojev, priprav, orodja in opreme — ako ni njih namen dobiček in ako opravljajo ta promet izključno

s svojimi člani. Za ves promet z drugimi predmeti in za promet z gornjimi predmeti z nečlani pa so tudi kmetijske zadruga dolžne plačevati davek na poslovni promet.

To so bistvena zakonita določila, ki se nanašajo na davčno dolžnost zadruga. Trgovci naj bi ta določila upoštevali ob raznih pritožbah proti poslovanju zadruga.

Zakonita določila glede davkov naravnost v izredni meri favorizirajo zadruga. Kljub vsem ugodnostim pa se zadruga ne zadovoljujejo z delokrogom, katerega jim določajo pravila, ampak vedno bolj posegajo v delokrog legitimne trgovine in prodajajo tudi nečlanom. S tem jako občutno poostrujejo položaj trgovine. Konkurenca s trgovino jim je olajšana s tem, da jim ni treba vkalkulirati v ceno velikosti davčnih bremen, katere nosi trgovina. Kljub tej olajšavi pa je razlika v ceni blaga običajno tako neznatna, da nikakor ne vstreza ugodnostim, katere uživajo zadruga v davčnem oziru. Ako se povrh upošteva, da odzamejo zadruga trgovini en

del njenih odjemalcev, ki niso člani zadruga, je jasno, da zadrugam priznane ugodnosti ne le, da ne izpolnjujejo svojega namena, ampak povzročajo državi direktno škodo, ker trgovini, ki plačuje davke, odzamejo posle, za katere zadruga ne plačujejo neposrednih davkov.

Vprašanje zadrugam priznanih ugodnosti bo treba v najkrajšem času temeljito urediti, ker je sedanji položaj nevzdržen. Davčne ugodnosti je treba vezati v glavnem ne na princip delitve dobička, ampak na princip izključnega poslovanja s združniki. Z davčno oprostitvijo močno razvitega gospodarskega faktorja kakoršnega predstavljajo v Sloveniji zadruga, se povzročajo poklicni trgovini velika krivica. Trgovina se mora v konsolidacijskem procesu našega gospodarstva boriti z neprestanimi neprilikami. Zato bi bilo edino pravično, da tudi zadruga plačujejo davke in se jih v tem pogledu, posebno če poslujejo tudi z nečlani, popolnoma izenači s trgovci in zahteva od zadruga iste dajatve, kakoršne plačujejo tudi trgovci.

Glas z Gorenjske.

Od trgovca iz radovljiškega sreza smo prejeli:

Ze večkrat sem čital v »Trgovskem listu« pritožbe trgovcev mariborske oblasti zoper potnike iz Avstrije, češ, da nabirajo naročila na manufakturno in tudi drugo blago kar po hišah, od privatnika do privatnika. Toda to ni neka mariborska posebnost, ampak je to povsod enako. Ne bi pisal teh vrstic, če bi bilo kaj boljše v našem okraju. Tudi tu smo v obmejnem kraju — Radovljiški srez — in polno potnikov hodi od hiše do hiše, ki škoduje domačim trgovcem in tudi ljudstvu samemu. Naj navedem sledeči slučaj: Firma X. X., Ljubljana—Maribor, ima potnika, ki hodi v našem srezu od hiše do hiše in ponuja na podlagi malih vzorcev blago od osebe do osebe. Tako je prodal neki osebi — ime osebe je na razpolago — blago v znesku 1000 Din, ki pa je bilo slabo in bi ga v vsaki trgovini našega sreza dobil za 800 do 900 Din. Torej je bila ta oseba na škodi za najmanj 100 Din. Vprašam: Čemu so nam zakoni, ki urejajo prodajo, čemu vsa varnostna oblastva, če se ljudi lahko tako očitno vara? Kje je zakon, ki bi deliti trgovca pred to zalego, ki bi prepovedal prodajo blaga od hiše do hiše.* Je pač žalostna resnica, da se pozna trgovca le takrat, ko je treba plačati neznosne davke, oziroma kadar se sklepa o povišanju davkov. Da bi se pa ukrenilo kaj tudi za zaščito trgovca, merodajnim činiteljem menda ne pride niti na misel. Čemu toraj zakon, da se v obmejnem okraju ne sme »krošnjaričiti«, ko imamo tu vsak dan potnike in krošnjarje, ki ponujajo svoje blago od kmeta do kmeta in od delavca do delavca. Če se domač trgovec le malo pregreši, že stoji v hiši orožnik, za prepovedano kupčevanje potnikov in krošnjarjev pa ni kazni. Na vse zadnje pa še ta omejitve delovnega časa. Kmet in delavec delata čez dan in nakupujeta v večernih urah, največ ob nedeljah, ko je prost, toda takrat trgovec ne sme prodajati. Čemu to? Vsaj trgovcem brez tujih delovnih moči bi se smelo dovoliti prodajanje tudi v večernih urah in ob nedeljah.

* Okrožnica g. vel. župana z dne 1./IX. 1928, O. br. 2689 velja pač tudi za radovljiški srez. Op. ured.

NAREDBA O PRODAJI TUJIH VALUT.

Finančni minister je odredil, da lahko pooblašcene banke in menjalnice prodajajo našim državljanom kakor tudi inozemskim državljanom, ki bivajo stalno v naši državi, tuje valute za njihove privatne potrebe do 3000 Din in sicer enkrat mesečno brez posebnega dovoljenja generalnega inspektorja finančnega ministrstva. Zadostuje stalna letna legitimacija, ki jo dobe interesenti pri pristojni finančni oblasti in v katero banka vpiše za koliko je prodala tujih valut.

* * *

USTANOVE ZA UBOGE ONEMOGLE OBRTRNIKE IN TRGOVCE, ODNOSNO NJIHOVE VDOVE.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za leto 1928 za uboge onemogle obrtnike in trgovce, odnosno njihove vdove več ustanov po 150 dinarjev. Prošnje naj se pošljejo Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do 31. novembra 1928. Priloži naj se jim od občinskega in župnijskega urada potrjeno dokazilo, da je prošilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma, da je prosilka onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

* * *

POGOJI ŠVEDSKEGA POSOJILA.

Zadnji dan oktobra je ministrski svet odobril pogodbo jugoslovanske monopolne uprave in švedskega vžigaličnega trusta glede posojila 22 milijonov dolarjev in glede zakupa fabrikacij in prodaje vžigalic v Jugoslaviji po švedskem trustu. Pogodbo bodo v kratkem predložili skupščini v odobrenje. Po pogodbi mora ostati cena za škatlico vžigalic ista kot sedaj, torej 1 dinar. Od ene škatlje je dobivala doslej monopolna uprava 70%, producenti 23%, veliki in mali prodajalci 7%; dva odstotka sta prišla na vozino. Odslej naprej bo dobila monopolna uprava 66%, trust 25%, ostali 9% ostanejo kot prej. Na ta način se podraži 6¼% posojilo na 8.13% in se bo z dvigom prodaje morda še bolj podražilo.

Naročajte »Trgovski list!«

Franjo Žebot:

Trgovina s sadjem v Slovenskih goricah.

Izmed sadnih vrst, ki so letos obrodile, prednjačijo jabolka. Največ tega blaga so našli kupci v ozemlju severno od Maribora. Tudi Dravska in Mislinjska dolina ter nekateri deli Pohorja so dali precej jabolk na svetovni trg.

Največji promet s sadjem je na železniških postajah: Maribor, Št. Ilj in Pesnica. Rekord je dosegla, kar se tiče izvoza jabolk Pesnica, kamor so vozarili sadjarji svoj pridelek iz celega lenarškega okraja in iz kota Sv. Kungota—Svečina—Sv. Jurij. Noč in dan drdajo že skozi dva meseca težko obloženi vozovi po okrajnih cestah od Sv. Lenarta mimo Sv. Marjete, iz Sv. Jakoba in Jarenine in iz Svečine oziroma Sv. Jurija ob Pesnici mimo Sv. Kungote na Pesnico. Tu je nakladalni center.

Železniško ravnateljstvo v Ljubljani in prometno vodstvo v Mariboru gre sadjarjem in eksporterjem hvalevredno na roko pri dobavi vagonov. Samo Pesnica rabi na dan 5 do 10 vagonov, Št. Ilj 3 do 6, a Maribor po 4 do 7 na dan. Ob nedeljah in praznikih se ne naklada.

Da bodo imeli čitatelji približno sliko, koliko se naloži jabolk na teh kolodvorih, navedem tu statistiko samo s postaje Pesnica. Že v mesecu avgustu se je na Pesnici naložilo 52 vagonov (15-tonskih) ranih jabolk in sicer vse za inozemstvo. Avstrija je dobila 5, Nemčija 31, Holandska 5, Češkoslovaška 11 vagonov. V septembru se je izvoz še povečal. Poslanih je bilo iz Pesnice 132 vagonov. Od teh je dobila Avstrija 13, Češkoslovaška 4, Nemčija 37, Holandija 52, Italija 3, a v našo državo (Novi Sad, Beograd itd.) je bilo eksportirano v velikih vagonih 23 vagonov.

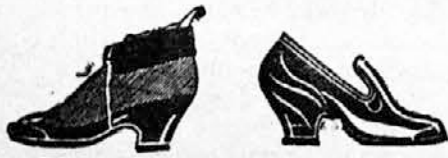
V mesecu oktobru se je eksport podvojil. Nimam še natančnih podatkov, ali gotovo je, da se je samo iz Pesnice izvozilo vsega skupaj do sedaj okoli 350 do 400 vagonov jabolk v razne dežele. Ako računamo, da se je v Št. Ilju in Mariboru skupno tudi izvozilo do sedaj ravnatoliko kot Pesnica, vidimo, da je šlo samo na kratki progi Maribor—Pesnica—Št. Ilj okoli 700 vagonov jabolk v tujino. Zadnje tedne oktobra so prišli celo kupci iz Francoskega in Švice. Precej jabolk za mošt so nakupili v Slovenskih goricah tudi kmetje iz Savinjske doline za sadni mošt.

Cene za jabolka so se sukale v mesecu avgustu od 1.50 do 2 Din za kg. V septembru so cene za srednjepozni sad porastle na 2 do 2.50 Din. A v oktobru so že plačevali kupci iz Nemčije in Holandije slabše vrste po 2 dinarja, srednje po 2.50 Din, a boljše po 3 do 3.50 Din, a fine do 4 Din. Največje povpraševanje je bilo za kanadkami. Te cene veljajo za obirano ali trgano blago. Streseno blago za mošt pa so plačevali prvotno po 1 Din, a v oktobru po 1.25 do 1.50 Din kg. Zadnji teden v oktobru pa so kupci postali precej izbirčni in blago ni šlo več tako gladko naprej in tudi cene so te dni malo popustile. Očividno je tu špekulacija vmes, ker se približuje zimska mrzla doba, a mnogo kmetov nima primernih skladišč, da bi mogli shraniti jabolka in jih zavarovati pred mrazom, ki je pred durmi. Posebno moščancelj, katerega je v naših krajih največ, te dni ne najde dovolj odjemalcev. Radi tega in prej omenjenih

špekulacij je cena za to vrsto jabolk nekoliko nazadovala. Mnogi sadjarji si dajo za drag denar te dni v naglici napraviti in postaviti posebna skladišča, v katerih bodo mogli shraniti in pred mrazom zavarovati žlahtni sad do februarja in marca. So pa take naprave silno drage. Tako shranjevanje jabolk je pa tudi zelo riskantno. Ako nisi silno pazljiv, ti lahko mraz in gnoloba uniči celo dragoceno zalogo.

Glede eksportiranja jabolk smo še zelo nazadnjaški. V naših krajih manjka strokovnjakov, ki bi znali jabolka pripraviti za eksport, kakor to mojsterski znajo Italijani in Nemci. V jesenski dobi, ko pride naenkrat tako ogromna količina blaga na kolodvorce, je tudi nemogoče, da bi se blago spravljalo v zaboje. Ako pa bi se pripravili sadjarji sami za eksport v novembru in zimskih mesecih na moderen način, bi se naše zdravo blago mnogo dražje prodalo, našlo bi pa pri tem tudi na stotine ljudi po zimi dober zaslužek. Resno moramo na to misliti, da bo oblastni odbor po kmetijskih šolah prirejal odslej posebne tečaje za vlaganje in odbiranje sadja.

Železniško upravo pozivamo in prosimo, naj da tudi zanaprej dovolj vagonov za nemoten eksport sadja na razpolago. V zimski mrzli dobi je eksport v vagonih nemogoč.

Snežni čevlji — Galoše

prvovrstnih svetovnih znamk prodaja na veliko
JOSIP MORAVEC
MARIBOR, Slovenska ulica 12
Zahtevajte ponudbo.

SENZACIONALNA BANČNA FUZIJA.

Od junija naprej so se vršila pogajanja med Češko Unionbanko in Splošno češko bančno zvezo. Pogajanja so uspešna, in prevzame s 1. januarjem 1929 Unionbanka vsa aktiva in pasiva Splošne češke bančne zveze, ki preide v prvo banko brez formelne likvidacije. Unionbanka, ki ima že itak precej delnic Splošne češke bančne zveze, bo dobila velike postavke še od svojih veleakcionarjev, zlasti od Banca Commerciale Italiana v Milanu. Tečaj pri transakciji še ni določen. — Fuzija je med najbolj zanimivimi in s stališča obeh bank tudi najbolj uspešnimi finančnimi transakcijami zadnjega časa. Češka zveza je bila prej podružnica dunajskega Bankvereina, je postala v novi republiki samostojen bančni zavod in je dobro solidno podjetje. Soliditeto so jamčile že banke, ki so sodelovale pri ustanovitvi: Wiener Bankverein, bruseljska Société Générale de Belgique, bruseljska Banque Belge pour l'Étranger in Moravska Agrarna in Industrijska banka v Brnu. Češka bančna zveza ima 21 podružnic v vseh važnih industrijskih mestih republike. Njene industrijske udeležbe so bile odlične in so delale vseskozi z uspehom. Kljub temu je bila pa zveza mnenja, da ne zadostuje, če je sama zase močna, temveč da je boljše, če se pridruži komu še močnejšemu. To je bila v tem slučaju Unionbanka, ki je v zadnjih letih nadvse srečno operirala. Unionbanka ima na mednarodnem trgu zelo velik ugled, poleg svoje solidnosti in moči tudi vsled zveze v londonsko Prudential Assurance Ltd. in z imenovano Banco Commerciale Italiana v Milanu.

Obe banki skupaj sta po svoji moči sedaj neposredno za vodilno češkoslovaško banko, za Živnostensko. Za oba bančna zavoda je neprecenljivo važno, da bosta korakali odslej naprej skupaj kot en sam zavod. V Češkoslovaški se ne bo izvršilo nobeno notranje posojilo in sploh nobena večja kupčija, ne da bi bil udeležen pri tem novi bančni zavod. Uspešno uspelo transakcijo pripisujejo v prvi vrsti Alfredu Heinsheimerju, vodilnemu ravnatelju dunajskega Bankvereina, in pa dr. G. Morawetzu, ravnatelju Unionbanke.

A. M.:

Industrija mesa v Argentini.

Živinoreja je kljub razvoju poljedelstva najvažnejši faktor argentinskega gospodarstva.

V tako zvanem kolonijalnem času so gojili živino samo radi kože. V prvi polovici prejšnjega stoletja so začeli izrabljati tudi meso s tem, da so ga solili in sušili. Okrog leta 1880 so začeli živo živino eksportirati. Skoro ob istem času so začeli izvažati zmrznjeno meso. Leta 1890 so se angleška pristanišča zaprla argentinski živini radi kuge na gobcu in parkljih. Od tačas dalje je prenehal izvoz žive živine; od tedaj tudi izvažajo le zmrznjeno meso (Goveda »tipo frigorifico«).

Isto kakor pri govedoreji, se je izvršilo pri ovčereji, ki se je začela lepo razvijati v centralnih provincah in v južnih teritorijih (v Patagoniji). Sprva so jo gojili predvsem radi volne, pozneje so začeli tudi izrabljati meso. Meso so začeli soliti v tako imenovanih solarnah ali soladerih.

Glavni sedež argentinskih soladerov je provinca Entre Rios s sosedno provinco Corrientes. Oddajali so osoljeno meso zlasti v Urugvaj, Paraguay in v Južno Brazilijo. Najvažnejši soladeri so: Colon, Santa Elena, Concordia, Treitas, San Antonio, San Joier wier v provinciji Entre Rios.

Pozneje so začeli izdelovati mesni ekstrakt in izrabljati vse odpadke pri klanju. Iz 32 kg mesa se napravi 1 kg ekstrakta. Vol težek 160 kg (tipo »soladero«) da 4 do 5 kg mesnega ekstrakta. V severnih pokrajinah uporabljajo le govejo živino za mesni ekstrakt, dočim v južnih (v Patagoniji) tudi ovce.

Za časa svetovne vojske so začeli izdelovati mesne konzerve, toraj kuhano meso v konzervah.

Začeli so iz kuhanih kosti in mesnih ostankov (pljuča, srce, obisti, jetra) izdelovati koncentrirani bouillon in mesno moko. Kože navadno osole in jih take razpošiljajo po svetu. Mizeg iz kosti uporabljajo za mast, kosti pa zmlejejo v moko. Eksportirajo tudi rogove, parklje in repe. Kri posuše in jo uporabljajo za gnojilo.

Francoski inženjer Charles Tellier je prvi konserviral meso s pomočjo suhega mraza. Leta 1876 je na parniku »Le Frigorifique« prepeljal meso iz Francije v Buenos Aires in Montevideo. Bilo je užitno. Angleži so hitro izrabili novost in začeli leta 1880 izvažati jagnjetino iz Avstralije in nato meso iz Argentine. V desetih letih so nastali frigorifik (mesne tvornice): Las Palmas, La Blanca, C. Swift in La Plata, Smithfield, F. Wilson, F. Armour, Anglo-Sudamericano, F. Artigas. Vsi ti frigorifik so akcijska društva.

Zmrznjeno meso razpošiljajo v Kando, Urugvaj, Brazilijo, Novo Zelandijo, Avstralijo, Južno Afriko in v še nekatere druge dežele.

TEKMOVANJE MED BRATISLAVO IN DUNAJEM PRENEHALO.

Bratislavsko pristanišče je bilo zgrajeno kot konkurenčno pristanišče Dunaja. Mislili so, da bo Dunaj svoj pomen popolnoma zgubil. Pa ga ni, zemljepisna lega tega ne dopušča. Sedaj se je vršila v češkoslovaškem prometnem ministrstvu konferenca, ki je imela za namen odpravo konkurence med obema pristaniščima. Določili bodo, katero blago naj gre preko Bratislave in katero preko Dunaja.

VELIKA FUZIJA V ZAGREBŠKEM BANKARSTVU IZVEDENA.

Kakor znano se je letos izvršila v dveh etapah fuzija med Hrvatsko-slavonsko zemaljsko hipotekarno banko, Hrvatsko eskomptno banko, Bosansko banko (Beograd) ter Agrarno in komercijalno banko. Kakor sedaj službeno objavlja Zagrebška borza, bo novonastali zavod pričel dne 2. t. m. poslovati pod imenom Jugoslovenska udružena banka z delniško glavnico 175 milijonov Din in z rezervami 52 milijonov Din. Izmenjava delnic se bo izvršila kasneje.

KOVINSKI KARTEL PRED NOVIH SPOROM.

Mednarodni kartel surovega jekla bo na prihodnji seji 13. decembra moral obravnavati novo sporno vprašanje. Angleška in francoska jeklena industrija sta sklenili dogovor glede dobave ladijskega materiala za francoske in angleške ladjedelnice. Dogovorili so se, da bo dobavila angleška jeklena industrija ladjedelnicam obeh držav oklopne plošče, francoska industrija pa ostali jekleni material. Francozi so mnenja, naj se vršijo te dobave izven kartela, torej izven kvote, zlasti še, ker gre za dobavo vojnega materiala oziroma za »varnost« obeh držav. Zapadnonemški industriji so pa nasprotnega mnenja in pravijo, da se morajo tudi te dobave izvršiti v okviru določenih kvot. Najmanje, kar bodo Nemci zahtevali, bo primeren ekvivalent od strani Francozov.

* * *

PRIDELEK KORUZE V JUGOSLAVIJI IN RUMUNIJI.

Jugoslavija in Rumunija sta najvažnejši produkcijski državi za koruzo v Evropi. Že lani je bila letina glede na koruzo v obeh državah zelo slaba. Letošnja letina pa še zaostaja za lansko. V Jugoslaviji smo letos po sedanjih cenitvah pridelali 206 milijonov met. stotov koruze, kar pomeni le 98% lanskega pridelka in 67% povprečnega pridelka v zadnjih petih letih; v Rumuniji pa so letos pridelali 254 milj. met. stotov, kar predstavlja le 72% lanskega pridelka in 60% povprečnega pridelka v zadnjih petih letih.

Dopis iz Šmartnega.

Kakor v Trebnjem na Dolenjskem se godi tudi v okolišju sreskega poglavarstva Litija. Minula so že leta, odkar smo trgovci iz občine Šmartno pri Litiji naznanili finančnemu ravnateljstvu in Ljubljani, da deluje »Gospodarska nabavna in prodajna zadruga« tudi z nečlani. Obenem pa smo tudi zahtevali, da se jo vsaj tako obdavi, kakor se nas. Pri tem smo tudi navedli, da je izkazala 4 milijone dinarjev letnega prometa. To je dala publicirati potom letakov. No, kaj pa smo dosegli s tem? Oblast jim je to povedala, pa tudi svetovala in naenkrat se zasveti na hiši napis »Kmetijska nabavna in prodajna zadruga«, a pod tem napisom pa še E. Loboda, trgovina z meš. blagom. Tako se je počelo še večje trgovanje na račun naših poštenih in težko obdavčenih trgovcev. Torej oblast jih tu ni kaznovala, ampak nasprotno jim je še svetovala. Lepih dni pri naši zadrugi pa je bilo kmalu konec. Po preteku par mesecev se je častita družba prav pošteno sporekla in konec je bil ta, da se je napis E. Loboda vzel z zida in je tam ostal zopet samo stari naslov. Poslovalo pa se je kakor prej tudi z nečlani. Oblastno nadzorstvo je tu menda popolnoma odpovedalo. Zbrali smo 6 točnih in verodostojnih prič, katere so nam izjavile ter tudi podpisale, da niso večlanje in da kljub temu lahko kupijo kadarkoli in kolikor hočejo. Pritožbo in dokazni material smo poslali potem gremija na sresko poglavarstvo v Litiji in sedaj čakamo poldrugo leto! Vprašali smo že tudi, kaj je z rešitvijo tega dopisa in povedali so nam, da so ga oddali sodišču, češ, da je le to kompetetno za rešitev. Radovedni smo, koliko časa bomo še čakali na rešitev, in če dobimo sploh kak odgovor.

G. sreski san. referent je prepovedal prodajo mleka trgovcu, kateri ga prodaja že štiri leta in ki ima trgovino z mešanim blagom in plačuje tudi ogromne davke in to pa na ljubo zadrugi, ki je ustanovila v Litiji podružnico za prodajo mlečnih izdelkov.

Pa tudi točenje alkoholnih pijač pravijo, da so nam vzeli. Menda zato, ker so med njimi nekateri, ki jih prodajajo že preko trideset let! Vse to se pri nas lahko zgodi trgovcu »velikemu davkoplačevalcu«. Sicer pa bode mo o tem še govorili. Za danes zahtevamo, da se takoj uredi vprašanje zadruga v Šmartnem in Konsumnega društva v Litiji. To pa naj bode pri politični ali sodni oblasti.

PO SVETU.

Ameriška Radio-Corporation ustanavlja podružnice v Braziliji in Argentini.

V zaščito tečaja pesete hoče v boju proti špekulaciji izvoziti španska vlada nemudoma večje množine zlata, nahajajoče se v njeni posesti.

Svedski vžigalični trust je ustanovil v Montrealu v Kanadi družbo z glavnico 12 mil. dolarjev; v prvi vrsti je soudeležen francoski kapital. Po mnenju nekaterih listov je nova družba samo plašč za udejevitvev stremeljen vžigaličnega trusta glede mednarodnega monopola železne rude.

Bolgarom je ponudil mednarodni bančni odbor posojilo 5 milijonov funtov za 35 let po 7½% in po emisijskem tečaju 95. Bolgarska vlada je s pogoji zadovoljna, samo emisijski tečaj bi rada še nekoliko zvišala.

80.000 bombaževih vreten bo pričelo v bodočem letu na novo obratovati na Ogrskem.

Francosko avtomobilno podjetje Peugeot javlja emisijo obligacij v znesku 100 milijonov frankov.

Avstrijska avtomobilna tvrdka Steyr bo forsirala v bodočem letu zgradbo doslej preizkušene tipa XII ter bo pričela tudi z zgradbo tipa XX, ki bo zelo luksuriozen, tehniško pa sredi med tipoma XII in XVI.

Avtomobilista Segrave in Campbell bosta delala avtomobilne rekordne poskuse, prvi na Floridi v Ameriki, drugi v Sahari. Poskusi seveda niso samo sportni, temveč imajo tudi močno trgovsko ozadje.

Ceno valjane žice so Belgijci zopet dvignili.

General Motors izkazuje v tretjem četrtletju 76.900.000 dolarjev čistega dobička, za 850.000 več kot v istem lanskem četrtletju. Čisti dobiček od novega leta naprej znaša 240,5 milj. dolarjev, za 24,1% več kot v isti dobi lanskega leta.

Zveza bombaževih senzalov v Novem Orleansu (Amerika) je predlagala predsedstvu bombaževе borze, naj se vpelje 50 bal kot edina trgovska enota. Doslej so trgovali na podlagi enot po 50 in po 100 bal.

Češkoslovaška pošta izkazuje v lanskem letu zvišano delovanje napram letu 1926. Pisem je razposlala 908 milijonov 600.000 (leta 1926 908.120.000), časopisov 325.656.000 (312.863.000), vrednostnih zavojev 33.574.000 (30 milijonov 779.000).

Japonski jen se v zadnjem času zelo dviga; povod k dvigu je dala velešpekulacija v Šanghaju na Kitajskem.

Mednarodni kartel bakra pridno nadaljuje svojo politiko rapidnega dviganja cen. Sedaj smo že pri 16½ cents, za 1½ cents više kot pred 1 mesecem. Sedanja cena je dvojna nabavna cena. So pa rekli, da so ga ustanovili, v svrhu stabiliziranja cen.

Bajloni je izjavil, da bodo od državne-ga posojila porabili polovico za stabilizacijo dinarja, drugo polovico pa za odplačilo državnega dolga Narodni banki. Vse omejitve v prometu z devizami bodo prenehale in bo devizni promet popolnoma prost.

Bankovec v obtoku je v Jugoslaviji za ca 5700 milijonov dinarjev, kovinsko kritje znaša 384 milj. Din.

Za mednarodno ureditev premogovnega vprašanja je imenoval gospodarski odbor Zveze narodov peteročlanski odbor, da vprašanje preštudira.

Carinska prostost je predmet neke konference v Parizu. Sestavili bodo seznam vseh onih blagovnih vrst, ki naj bodo carine-proste v vseh evropskih deželah.

Svedsko posojilo v znesku 22 milijonov dolarjev je bilo podpisano v našem finančnem ministrstvu.

Pariška konferenca o dvojnem obdavčenju je dovršila svoje delo. Napravili so več načrtov in jih bodo razposlali dotičnim državam.

Tvorba kapitala na Ogrskem je letos popolnoma zastala in so se začeli merodajni krogi resno pečati s tem za gospodarstvo tako važnim vprašanjem.

Rima, znano ogrsko kovinsko podjetje, razdeljuje dividendo 6 pengö.

Ustanovitev mednarodnega kartela kablov je pred zaključkom. Inicijativa za ustanovitev kartela je izšla iz nemških gospodarskih krogov.

Industrija.

Zveza mlinov za Slovenijo v Ljubljani je imela svoj občni zbor dne 1. septembra t. l. Zbor je vodil podpredsednik g. Jakob Zdravec iz Središča, ki je po pozdravu in otvoritvi zbora prečital pismo zveznega predsednika gosp. Frana Majdiča, v katerem le ta poroča, da odlaga dolžnosti in čast zveznega predsednika. Zvezni tajnik g. Zdenko Knez prečita nato zapisnik zadnjega občnega zbora in odgovarja na vprašanje g. Škerjanca o usodi kartela glede mlevnin in o vzrokih, zakaj je kartel razpadel. Nato je tajnik Knez poročal o položaju mlinarske industrije ter o delu Zveze mlinov v preteklem letu. V zvezi z debato, ki se je razvila o vprašanju sodelovanja pri strokovnem časopisu »Prvi jugoslovenski mlinarski list«, je govoril g. Zdravec tudi o tarifah ter pri tem omenil, da gre za slabo tarifo. Ne samo, da jo je izvojeval, ampak jo je znal tudi v najtežjih situacijah ohraniti in v tem zmislu stoji g. tajnik še sedaj na braniku. Slovenski mlinarji so mu zato dolžni ohraniti toplo in trajno hvaležnost. G. Škerjanec priporoča, naj se strogo pazi na to, da se tarifa ne zlorablja. Govorilo se je na to o primanjkljajih pri prevozu žita in se je na predlog g. Zdravca sklenilo, da se tozadevno intervenira pri Zbornici TOI Po blagajniškem sporočilu, ki ga je podal g. Zdenko Knez, je imela Zveza 400 Din stroškov. Sklenilo se je, da se tudi za bodoče ne uvede nobene članarine in da se stroški poravnajo iz sredstev že obstoječega fonda. Ker je predsednik g. Franc Majdič odstopil in se izjavil, da ne prevzame nobene funkcije več, se je izvolil na mesto njega v odbor g. Ivan Jošt, na kar je odbor izvolil za predsednika Franca Škerjanca, za podpredsednika pa ponovno g. Ja-

koba Zdravca. G. Zdravec je govoril nato še o tatvinah, ki nastajajo pri prevozu žita, v volitvah članov komisij v davčne odbore in dr. Priporočal je nadalje, da se pri Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani napravijo potrebni koraki, da se mlinci izločijo iz kolektivnih zadrug in da se osnuje strokovna mlinarska zadruga ali pa vsaj skupne zadruge sorodnih strok, to so aprovizacijske zadruge. Govorilo se je na to še o zavarovalnih premijah, o borznem razsodišču in o formalnostih pri upravnih razsodišču, na kar je po izčrpanih debatah g. Škerjanec zaključil občni zbor.

Angleška kovinska industrija. Nedavno smo priobčili daljši članek o kovinski industriji Velike Britanije, Nemčije in Poljske. Angleški industriji železa in jekla se v pretekli dobi ni godilo posebno dobro. Sedaj beremo, da se je njen položaj izdatno zboljšal ter da kaže veliko prijaznejše lice. Povpraševanje po surovem železu je živahno. K temu zboljšanju je najbrž pripomogla kriza v nemški jekleni industriji.

Pnevmatike v Ameriki cenejše. Vse važnejše tovarne pnevmatik v Zedinjenih državah Severne Amerike so cene znižale; za prvovrstne pnevmatike znaša znižanje 2½ do 5 odstotkov, za drugovrstno kvaliteto pa 17 do 20 odstotkov. Evropska podjetja so pred vprašanjem, kako bodo odgovorila na to dejstvo. Glavni evropski dobavitelj pnevmatik je Velika Britanija.

Angleška zavarovalnica ROYAL EXCHANGE ASSURANCE

se je preselila v hišo svojega reprezentanta g. Kneza na
GOSPOSVETSKO CESTO ŠT. 1 ter ima sedaj
TELEFON štev. 22-60.

RAZNO.

† **Jovan Bajloni.** V četrtek je v Beogradu preminul industrijalec g. Jovan Bajloni, brat guvernerja Narodne banke kr. SHS g. Ignata Bajlonija. Pokojnik je bil član firme Ignat Bajloni & sinovi, smotren in podjeten gospodar, visoko čislani zlasti v beograjskih gospodarskih krogih.

Zavarovalnica »Croatia« je preselila svoje poslovne prostore v lastno hišo Šelenburgova ulica štev. 4. pritrilje.

Letošnja vinska letina v Dalmaciji ni izpadla tako dobro, kakor se je prvotno pričakovalo. Pridelalo se je okrog 650.000 hl, torej le malo več kakor lani. Na severnodalmatinskih otokih se plačuje letošnji beli mošt po 300, črni mošt pa po 250 Din.

Za povzdigo morskoga ribištva. V proračunu splitske oblasti je vstavljen znesek 500.000 Din za pospeševanje ribištva. Znesek bodo razdelili med ribiče kot kredit, del bodo pa porabili za proučevanje razmer v ribištvu. Posrečila se je popularizacija nove mrežne vrste, ki prinaša izdatnejši lov kot stare mreže. Ribiči so med našimi najrevnejšimi sloji.

Mednarodna razstava konoplja se vrši v Ferrari (Italija) od 28. oktobra do 4. novembra t. l. Posetnikom razstave je dovoljen 50% popust na italijanskih drž. železnicah.

Sladkorno tovarno v Rumuniji bo ustanovila angleško-avstrijska družba; osnovna glavnička 265.000 funtov.

Ameriški jekleni trust in Bethlehem Steel Corp. Prebitek Ameriškega jeklenega trusta za tretje četrtletje cenijo na 50 milijonov dolarjev, za 4 mil. več kot v drugem četrtletju, za 10 mil. več kot v prvem letošnjem in za 9 mil. več kot v tretjem lanskem četrtletju. — Bethlehem Steel Corp. (Steel = Stahl = jeklo) je sklenila razdelitev redne dividende na prednostne delnice. O dividendi za osnovne delnice se še niso domenili. Čisti dobiček za tretje četrtletje znaša 4.270.000 dol., lani v isti dobi 2.780.000 dolarjev.

Melioracijska dela v Češkoslovaški. Od leta 1919 naprej napredujejo melioracijska dela v Češkoslovaški s trajno dvigajočo se intenzivnostjo. V zadnjem predvojnem letu so znašala ta dela 1613 hektarov, leta 1920 že 4536, dalje 5793, 7963, 8466, 9592, 13.934, 21.721 in 23.623 (l. 1927). V zadnjem času so se izvršile melioracije zlasti v gorskih pokrajinah, kjer je bilo doslej zanimanje zanje majhno.

Nova ogrska plovna družba. »Sole« poroča, da se je ustanovila ogrska plovna družba »Hungaria«, z Reko kot izhodiščem. List pravi, da bo italijanska vlada podpirala novo družbo skozi petnajst let. Družba je naročila v italijanskih ladjedelnicah štiri parnike ter bo obratovala z njimi v Smirno in Aleksandrijo. Preden bodo parniki zgrajeni, bo obratovala družba z dvema ladjama, ki ju bo najela pri »Lloydu Triestino«.

Trajen vir dohodkov

Razpošilja Fran Ksav. Ležnik, Maribor, Cankarjeva 26

Nova tovarna ogledal v Ljubljani.

Z razpadom gospodarskega področja bivše Avstro-Ogrske so ostale vse tovarne ogledal iz brušenega stekla, ki so preskrbovale našo precej razvito pohištveno industrijo, zunaj naših carinskih mej. Težkoče dobav, ki so na ta način nastale, smo skušali odstraniti z osnovanjem sličnih tovarn v Jugoslaviji.

Ugledna strokovna tvrdka Ing. Kopista & Dubsky v Pragi je bila med prvimi, ki je za svoje stare odjemalce skupno z domačimi ljudmi osnovala tovarno ogledal in brusilnic stekla v Osijeku, a kmalu nato tudi v Zagrebu. Tehnična ureditev, izvrstno strokovno vodstvo ter vseskozi solidno poslovanje so prispevali k hitremu razvoju podjetja, tako da je leta 1925 prevzelo še dve drugi podjetji in celo svoje poslovanje razširilo in reorganiziralo v delniško družbo. Od tedaj deluje podjetje pod naslovom: Spectrum d. d., Ing. Kopista Dubsky in Krstič, tovarne ogledal in brusilnice stekla, v svojih starih in novih preurejenih, a deloma tudi novourejenih tovarnah v Osijeku, Zagrebu, Ljubljani in Beogradu.

Večje povpraševanje iz področja prvih treh tovarn je privedlo podjetje do tega, da je leta 1927 opustilo tovarno v Beogradu in koncentriralo delo v tovarnah v Ljubljani, Zagrebu in Osijeku. — Kljub opustitvi Beograda je produkcija v letu 1928 v treh tovarnah znatno preselila ono prejšnjih let v štiri tovarnah, kar najbolje dokazuje dobro in vseskozi solidno poslovanje podjetja, ker so v istem času zabeležene mnoge omejitve v sličnih industrijah, zlasti pa pri pohištvu.

Posebno lep razvoj beleži tovarna v Ljubljani. Prevzela leta 1925 od družbe »Ogledaloc« z o. z., v tedanjih prostorih v Medvedovi ulici 38, se je polagoma izpolnjevala in povečevala, vendar pa je bilo treba iskati pripravnih večjih prostorov, da bi mogla zadovoljiti povpraševanju. Radi tega se je v oktobru preselila tovarna v večje, bolj praktične prostore, ter posluje od 1. novembra dalje na Celovski cesti 81. — S preselitvijo so uvrščeni tudi nekateri novi stroji, cela ureditev pa modernizirana in tehnično izpopolnjena. S tem je zagotovljeno racionalno proizvodnje kvalitativno najboljšega blaga v najkrajših rokih, poleg znanih že zelo kulturnih pogojev.

V pohvalo moramo še omeniti, da si je podjetje izobrazilo domače sile, ki jih pri osnovanju te industrije pri nas dotedaj ni bilo. Sedaj so pri podjetju zaposleni samo domači ljudje, a njihovo strokovno izobrazbo prav lepo ilustrira okoliščina, da sta dva

znanstvenika ljubljanske tovarne dobila na letošnji razstavi v Celju obe prvi nagradi.

Tovarna proizvaja ogledala vseh vrst, t. j. od najboljših iz belgijskega kristalnega stekla debelosti 6—8 mm, specialnih s 4 mm do navadnih kakor tudi boljših finejših ogledal debelosti 2 mm. Nadalje se brusijo steklene plošče, ravne in zvite za pohištvo, izložbe, kopalnice, lokale, avtomobile in za vse druge potrebe, ravno tako se dobavljajo tudi velike steklene plošče, ravne in zvite za portale. Končno proizvaja podjetje umetna osteklenja z brušenim steklom v medenini, bakru, niklu itd.; z eno besedo vse, kar spada v stroko. — Sedaj bo mogla tovarna še lažje preskrbeti z navedenimi potrebščinami vse naše producente pohištva, gradbenike, avtomobiliste, steklarje, črkoslikarje, instalacije in slične ter vse trgovce in obrtnike za ureditev njihovih lokalov, pultov in izložb. Dosedanji razvoj vsekakor jamči, da bo tudi nova tovarna »Spectrum« v Ljubljani popolnoma opravičila vsa velika pričakovanja in osvetlila značaj slovenske industrije in obrti.

Ljubljanska borza.

Tečaj 2. oktobra 1928.	Povpreševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	2284
Berlin 1 M	—	135675
Bruselj 1 belga	—	79144
Budimpešta 1 pengő	—	99297
Curich 100 fr.	1094.10	1097.10
Dunaj 1 šilling	7.9959	8.0259
London 1 funt	275.78	276.58
Newyork 1 dolar	56.85	57.05
Paris 100 fr.	221.48	223.48
Praga 100 kron	168.37	169.17
Trst 100 lir	297.—	299.—

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Mašinsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 9. novembra t. l. ponudbe glede dobave jeklenih žičnih vrvi, železne žice, vijakov, kljuk za lesteuce ter glede dobave barv, minija, grafita, gorske krede in terpentina; do 12. novembra t. l. glede dobave 500 komadov šivalnih jermenk; do 13. novembra t. l. glede do-

bave 200 komadov lepenke. — Saobračajno-komercijelno odelenje Direkcije drž. žel. v Ljubljani sprejema do 12. nov. ponudbe glede dobave tiskovin. (Predmetni pogoji so na vpogled pri posameznih odelenjih.) — Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 8. novembra t. l. ponudbe glede dobave 60.000 kg apna in 8000 kg karbid; do 10. novembra t. l. glede dobave raznega kovinskega orodja. — Dne 7. novembra t. l. se bo vršila pri Mašinskem odelenju Direkcije drž. železnic v Subotici ofertalna licitacija glede dobave 5100 komadov jeklenih plošč za žage. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Dobave. Obče odelenje Direkcije drž. železnica v Ljubljani sprejema do 31. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 100 kilogramov belih cunj; do 3. novembra t. l. glede dobave 12.000 kg mehkih drv. — Gradbeno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 6. novembra t. l. ponudbe glede dobave žice, žičnikov, pločevine, raznega železa, vijakov, jeklenih oblancev, laka za železje ter glede dobave galalita v palicah in fibrastih vložkov; do 9. novembra t. l. glede dobave žicovodnih koles in odstrižnikov; do 13. novembra t. l. glede dobave ogljenih vrečic, suhih elementov, salmijaka v prahu, žice in kablov. — Mašinsko odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. novembra t. l. ponudbe glede dobave 200 steklenic čistila za kovine; do 6. novembra t. l. glede dobave voščenege papirja, svetlotisnega papirja, karbonpapirja in beležnic ter glede dobave 500 komadov smolnatih bakelj; do 7. novembra t. l. glede dobave karborundum plošč. — (Predmetni pogoji so na vpogled pri posameznih odelenjih.) — Delavnica drž. železnic v Mariboru sprejema do 31. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 2500 kg pisanih cunj za čiščenje.

nudi prodaja

MAGGI-jevih izdelkov za juhe.

— Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 2. novembra t. l. ponudbe glede dobave zobčastih koles; do 5. novembra t. l. glede dobave vijakov z maticami. — Dne 5. novembra t. l. se bo vršila pri ministrstvu vojske in mornarice, ekonomsko odelenje v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave 2 milijonov kilogramov moke. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 30. oktobra t. l. se bo vršila pri komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani (Kasarna Vojvode Mišiča) ofertalna licitacija glede dobave pisarniškega materiala (razni papir, kuverte, svinčniki, peresa, pečatni vošek, gumi-arabikum, črnilo, barva za štampiljke, risalni žeblički, vrvice, čopiči itd.) (Pogoji so na vpogled pri omenjeni komandi.)

s patent. odpiracem

Schmolli-ova pasta
že 50 let najboljša krema za čevlje

Ivan Hribar:

138

Moji spomini.

Štefotovo ravnanje bilo je tem manj opravičljivo, ker sem ga, ko je pred kazino dvakrat povzročil hrupne demonstracije, varoval, mesto da bi bil ravnal z njim, kakor je zaslužil. Njegovo častnikarsko zaletanje vame doseglo je takšno stopinjo, da je napadal celo čisto nedolžne osebe z nedoločnimi, a vendar takšnimi namigavanji, ki so njihovi časti škodovati zamogle. To pa samo zato, ker so v kakem — pa najsibode samo službenem — razmerju prišle z mano v dotiko. Poleg tega se je vrival medme in mojega sina Ivana, katerega je nagovarjal, naj prestopi v Slovensko ljudsko stranko, češ, da ga jaz premalo podpiram in da mu bo njegova stranka, ako prestopi vanjo, preskrbela pri svojih organizacijah dober zaslužek. Moj sin, dasi je bil po lastni in po krivdi drugih v resnici v obupnih razmerah, pa je bil vendar tako značajan, da je njegova vabljenja odklonil, češ, da je njegov oče predober in prepošten, da bi ga smel na ta način žaliti.

Da Štefe v tem slučaju ni delal na lastno pest, temveč po željah drugih, očitno je, ako se pomisli s kako vehemenco se je dr. Šusteršič vrgel v boj proti meni, ko sem kandidoval v državni zbor. Par let predtem me je hvalil kot naprednega župana v javnem govoru; kasneje pa mi je napovedal pravo križarsko vojsko. Storil je to deloma zato, ker se je bal, da bi mu utegnil, ako pridem v državni zbor, motiti njegove kolobarje, deloma pa tudi vsled mojega vedno doslednega delovanja v narodnonaprednem smislu in duhu.

Janez Trdina mi je nekoč glede na te neprestane napade dejal, da pač dobro razume, da Slovenčevci nikogar tako ne sovražijo, kakor mene, ker vedó, da sem jim po svojem delu in po svoji doslednosti nevaren, medtem ko pri mojem tovarišu dr. Tavčarju lahko z laskavimi besedami in pokloni dosežejo kar žele.

Res me je, dr. Šusteršič sam skušal pridobiti, da bi zapustil narodnonapredno stranko. Storil je to takrat, ko je v »Slovenskem Narodu« najhuje divjala takozvana farška gonja, o kateri je vedel, da jo obs-

jam in ko so jako resni slovenski politiki à la dr. Danilo Majaron zmajevali z glavami nad dr. Tavčarjevo politično smerjo. Dr. Šusteršič pa je bil preveč previden, ko da bi me bil vabil naravnost v svoj tabor; rotil me je le, naj se odcepim od dr. Tavčarja ter ustanovim svojo stranko, češ, da je — in v tem je imel prav — po vsem Slovenskem zdaj tako razpoloženje, da pojdejo vsi naprednjaki za mano. »Slovenska ljudska stranka« — dejal je — »bo po tihem podpirala novo stranko, ne da bi se kakorkoli izdala.« A kakor prvo ponudbo, tako sem odklonil tudi to

Dr. Evgen Lampe.

dr. Šusteršičevo snubitev, katera se je vršila po posredovanju dr. Majaronovem v hotelu »Elefant« v Gradcu, rekoč, da ostanem, kar sem bil, da bi smatral za največjo pregreho, delati razpor v lastni stranki in da bi smatral za felonijo, izdajati svojega prijatelja.

Poleg Štefeta mi je bil strupen nasprotnik tudi dr. Evgen Lampé. Storil mu nisem nikdar nič zalega. Nasprotno sem ga nekoč v Cerkljah kot bogoslovca in bivšega součena svojega sina jako prijazno in gostoljubno sprejel. Kmalu potem, ko je novo mašo odpel, pa ga najdem Štefetovega tovariša v napadih name.

Iz »Slovenčevih« predalov je kasneje prenesel

nasprotstva na javne shode. Ne vem kaj mu je dalo povod, da se je jel s tako silo zaganjati vame. — Slovenci smo res radi eden drugemu zavidni; vendar ga te nelepe lastnosti nečem dolžiti. Raje verjamem, da je dr. Lampe hotel na ta način dokazati dovednost za dr. Mahničeve nauke in svoj zelus v službi letih. Dr. Lampe mi poleg pisma v »Slovencu« ni na javnih shodih očital nič manj, ko da se okoriščam ob javnih delih. Vsled visoke svoje inteligence pa je znal stvar povedati tako, da mu s paragrafi kazenskega zakonika nisem mogel do živoga. Zato mi ni preostalo drugega, ko da mu vračam nemilo za nedrago. In zadel sem ga, kjer ga je najbolj bolelo. Na nekem shodu v Kostanjevici sem — aludujoč nanj — spomnil Odrešenikovega svarila: »Varujte se zaznamovanih!« Sam s seboj sem bil v razporu, ali naj posežem po takim orožju. Šele ugotovitev, da štora ni mogoče razklati brez kija in bata, in pa moje življenske izkušnje, ki so mi potrdile, kako tehtno je bilo ono svetopisemsko svarilo, je premagala vse pomisleke.

Nato sem imel res bolj mir; a dr. Lampe se mi je po cesarski nepotrditvi za župana mislil oddolžiti s tem, da je pri deželnem odboru povzročil natančno preiskavo mojega županskega poslovanja v finančnem oziru. O tej preiskavi, katere uspeh je bil ravno nasproten temu, kar je dr. Lampe menda pričakoval, izpregovorim na drugem mestu.

Da se bo vest o uradni preiskavi poslovanja odstavljene ljubljanskega župana raznesla urbi et orbi, bilo je prouzročitelju te preiskave znano. Kakšne posledice je ta vest rodila, pojasnuje tale dogodek:

Eden magistratnih uradnikov izposojal si je na svojo hišo denar od banke »Slavije«. Ker se je rešitev njegove zadeve predolgo vlekla, obrnil se je naravnost do generalnega ravnateljstva v Prago, naj bi jo pospešila. Generalnemu ravnateljstvu postal je ta pogon sumljiv. Vprašalo me je, če ta prosilčeva nestrpnost ni morebiti v zvezi s preiskavo, ki se glede županskega poslovanja vrši po deželnem odboru. Več ko štirideset let ni banka »Slavija« ne enkrat posumila o mojem poštenju, ker za to tudi nikdar povoda imela ni.

(Dalje prihodnjé.)

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek **Tovarna motvoza in vrvarna d. d.**
Svoji k svojim! **GROSUPLJE pri LJUBLJANI**

Firestone

pneumatike

Zastopstvo za Kranjsko
Ivan Oblak

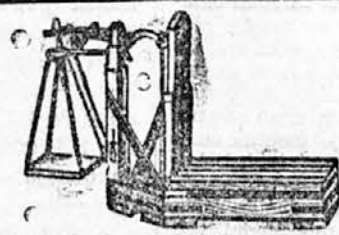
Celovška
cesta 34

Telefon 2663

MALINOVEC

in druge brezalkoholne pijače, naravne, brez esenc, brez saharina in kemikalij, iz svežega sadja in grozdja
RUDOLF NIEBERGAL
MARIBOR, Koroška cesta št. 1

Karol Ussar
izdelovatelj tehtnic
MARIBOR, Plinarniška 17
ima v zalogi in popravlja vsakovrstne tehtnice.
Avto-gen[er]no varjenje!

Veletrgovina
kolonijalne in
špeciarijske robe

Ivan Jelačin
Ljubliana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte ceniki!

Naznanilo preselitve

Cenj. odjemalcem naznanjamo, da smo našo tovarno ogledal in brušenega stekla, preselili v nove moderne in razširjene prostore na

Celovško cesto št. 81

telefon št. 23-43.

Tem potom se velecenjenim svojim odjemalcem najtopleje zahvaljujemo za vso naklonjenost, ki so jo doslej izkazali našemu podjetju, in prosimo, da nam isto ohranijo tudi v naših novih, vsem zahtevam moderne industrije stekla odgovarjajočih prostorih.

Zagotavljamo svoje velecenjene odjemalce, da jih bomo v bodoče mogli postrezati v vsakem oziru kar najbolj točno in solidno.

„Spectrum“, d. d.
Ing. Kopista Dubsky & Krstič,
tovarna ogledal in brušenega stekla,
LJUBLJANA.

Gaiserji, smuži in
športni čevlji se
izdelujejo pri
ZALOKAR
Gospodsvetska 8.

Najfinejši malinov sok

izdeluje iz letošnjih malin in nudi po konkurenčni ceni

Ivan Bauman

Veležganjarna in izdelovanje sadnih sokov

Št. 11j v Slovenskih Goricah.

Vse vrste likerjev, konjaka, ruma, slivovke, droženke, brinjevca, tropinovca in špirita. — Ponudbe in vzorci promptno na razpolago.

H. SUTTNER

- LJUBLJANA -

MIRTNE vence in šopke za poroka najnovejših oblik, božične prtičke (rutice), umetna cvetlice in peresa, nagrobne vence i. t. d. nudi po konkurenčnih cenah
Cvetličarna Podčetrtok
Lastnik:
RADO PREGRAD.
Specijalijeta:
Mirtni venci in šopki.

Ure, zlatnine in srebrnine

Lastna
protokolirana
tovarna v Švici

L. Mikuš, Ljubliana
Mestni trg 15
DEŽNIKI! DEŽNIKI!